

С учетом того, что общество воспринимает работников Государственного бюро расследований всегда, как представителей данного правоохранительного органа, независимо от того находятся они на службе в конкретный момент или нет третий раздел предлагается озаглавить «Этические требования к внеслужебному поведению работников Государственного бюро расследований». Ведь любые проявления неэтичного поведения со стороны работников Государственного бюро расследований, даже когда они не находятся на службе, бросают тень на весь государственный орган.

В последнем разделе «Ответственность за нарушение этического поведения работников Государственного бюро расследований» необходимо закрепить этические санкции и механизм привлечения нарушителей этических норм поведения, как к нравственной, так и к дисциплинарной ответственности за совершение систематических и грубых нарушений.

Отметим, что в Республике Беларусь также не разработаны правила этического поведения для работников Следственного комитета Республики Беларусь, а следовательно высказанные предложения актуальны и для Беларуси.

Подводя итоги, следует сказать, что для обеспечения нормального функционирования Государственного бюро расследований, поддержания нормального психологического климата в коллективах, предупреждения проявлений профессиональной деформации среди работников этого правоохранительного возникает необходимость разработки и внедрения этического кодекса поведения работников Государственного бюро расследований.

Свида О. Г.

доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук, доцент
Національного університету «Одеська юридична академія»

ІНСТИТУТ ПРИСЯГИ ПРАЦІВНИКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

На сучасному етапі розвитку Української держави неабияке значення має ефективність функціонування усіх державних органів, серед яких особливе місце займає такий відносно новий правоохоронний орган, як Державне бюро розслідувань. Проте результати діяльності ДБР в основному обумовлені кадровим питанням, тобто тим,

хто здійснює повноваження із запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції.

Присяга працівників ДБР має важливе морально-психологічне значення, оскільки особа публічно бере на себе обов'язок сумлінно виконувати покладені на неї обов'язки.

Інститут присяги не є для вітчизняного законодавства новим, оскільки відомий ще з давніх часів. Широко поширений він на сучасному етапі та передбачається досить широким колом нормативно-правових актів. Тим не менш, в правовій літературі пропонуються різні підходи до юридичного визначення присяги. Так, деякі автори вважають, що присяга — це офіційна урочиста обіцянка дотримуватися певних зобов'язань, зокрема на підтвердження правдивості свідчень, вірності тій чи іншій справі, діяти відповідно Конституції і т.п. Інші вчені переконані, що присяга — це клятва на вірність Основному Закону і служінню народу, яку в обов'язковому порядку дає посадова особа, яка вступає на високу державну посаду, проте таке її розуміння видається дещо звуженим.

Отже, можна також стверджувати, що публічне складення присяги працівником ДБР повинно мати не тільки правове, а й велике моральне значення, оскільки має закладати у свідомості нового працівника установку дотримуватися проголошених орієнтирів у своїй повсякденній практичній діяльності.

Слід наголосити, що законодавчі норми щодо складення присяги були відсутні в первинному тексті Закону про ДБР та були додані лише із прийняттям відповідних змін від 16 травня 2019 року, якими було доповнено закон статтею 14–1, відповідно до частини 1 якої встановлено, що: «Особи, які вперше призначаються на посади рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань та у відповідних випадках пройшли встановлений строк стажування, складають присягу такого змісту: «Я, (прізвище, ім'я та по батькові), вступаючи на службу до Державного бюро розслідувань, усвідомлюючи свою високу відповідальність, клянуся завжди залишатися відданим Українському народові, неухильно додержуватися Конституції та законів України, поважати та охороняти права, свободи і законні інтереси людини і громадянина, честь держави, бути чесним, сумлінним і дисциплінованим, зберігати державну та іншу охоронювану законом таємницю».

З метою вдосконалення чинного законодавства щодо інституту присяги осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань вважаємо за необхідне звернути увагу на декілька моментів.

Потребує вдосконалення правове регулювання процедури складання працівниками ДБР присяги. Зокрема сьогодні процедура прийняття присяги в самому узагальненому вигляді закріплена в Законі України «Державне бюро розслідувань», в якому у статтею 14–1 вказується, що

особа рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань підписує текст присяги, що зберігається в її особовій справі. Порядок складення присяги встановлює директор Державного бюро розслідувань. Вважаємо недостатнім наявність у Законі настільки короткого опису порядку прийняття працівниками ДБР присяги, у зв'язку з чим найкоротніший час необхідно розробити Положення про порядок прийняття присяги особами рядового і начальницького складу ДБР.

Крім того, в законодавстві про ДБР має бути застереження, що особа, яка відмовилася від складення присяги, не може бути працювати на відповідній посаді, а відповідне рішення про призначення підлягає скасуванню.

На наш погляд, у запропонованому Положенні про порядок складення присяги має бути уточнення щодо того, протягом якого строку з дня призначення особи на посаду, вона має скласти присягу, оскільки це питання не врегульоване безпосередньо в статті 14–1 Закону про ДБР.

Потребує уточнення і питання щодо підстав притягнення осіб рядового і начальницького складу ДБР до дисциплінарної відповідальності, зокрема встановлення такого дисциплінарного проступку, як порушення присяги. Проблема тут пов'язана з тим, що в тексті присяги передбачаються такі зобов'язання для працівників ДБР, як повага до честі держави, вимога бути чесним, сумлінним і дисциплінованим. Проте, вважаємо, досить важко на практиці їх застосувати, визначаючи чіткі критерії у цьому разі порушення присяги, оскільки у самому тексті присяги містяться вказані оціночні характеристики. Скоріше за все, ці поняття не матимуть самостійного значення та оцінюватимуться у сукупності з іншими факторами при вирішенні питання про притягнення осіб рядового і начальницького складу ДБР до дисциплінарної відповідальності.

Курганський О. В.

старший викладач кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Результати науково-історичного аналізу свідчать, що ідея створення органу, функціональним призначенням якого є розслідування корупційних правопорушень та інших кримінальних правопорушень, вчине-